

aetate et prope senex; memor Catonem senem Graecas literas didicisse, agnoscens etiam te, qui es mecum par aetate et annis, nunc Hebraicis literis te dare. Me, ut facis, ama, et si ad nos reuersus fueris, habebis me tibi deditissimum.

Vale ex rure Stepneptiano apud genitricem: quae adhuc viuuit et 65 belle senescit et de te saepius hilarem et iucundam facit mentionem.

In die sancti Eduardi: in festo suae translationis.

4124.24. FROM THOMAS MORE.

Deventer MS. 91, f. 198 v°.

(London.)

LB. App. 252.

(c. 21 June 1516.)

THOMAS MORVS ERASMO RHOTERODAMO S.

IVBES, charissime Erasme, omnibus de rebus me diligenter ad te scribere; quod quo faciam libentius eo imprimis animor, quod priorem epistolam meam intelligo placuisse tibi, amoris in te mei testimonio. At quum scribas eo praeterea nomine gratam fuisse, quod declaret virtutibus dicendi proficere, rursus profecto ad 5 silentium inuitas; nam quidni pigeat litteras ad te dare, quas curiose expendi atque examinari videam? quippe quum profectus incrementa collaudas, rubore perfundor, conscius videlicet quantum cottidie ex illo nihil quod inerat ante decrescat. Quod certe necesse est accidat ei qui forensibus litigiis ab omni genere doctrinae tam 10 alienis (in quod pistrinum meae me vitae ratio detrusit) assidue dstringitur; quibus ineptiis ita nunc vexamur, ut neque animus cogitationi suppetat nec verba sermoni. Quamobrem si verba pensiculas, si dicendi vires examinas, hoc est si soloecismos ac barbarismos numeras, tacere iubes; sin de rebus tuis meisque audire 15 qualibet oratione contentus es, accipe de pecunia primum utpote re primaria.

Recepta epistola tua illico Maruffum accerso, dico te litteras ad Archiepiscopum scripsisse, quibus testaris opera eius te recepisse pecuniam. Proin 'Cedo,' inquam, 'aut pecuniam aut syngrapham 20 per quam Antwarpiæ possit exigere.' 'Faciam' inquit, 'sedulo, postquam a Cantuariensi accepero; quam post tales Erasmi litteras illico numerandam haud dubito.' 'At Erasmus' inquam 'binas scripsit; alteras quas dixi, quas nisi pecunia aut syngrapha recepta vetuit tradi; alteras quas iussit negata pecunia substitui, quibus 25 Episcopum facit certiore nullum hactenus nummum ad se per-

424. 23. numerandas MS.: corr. LB. inquam Nichols: inqt MS. 25. substituit MS.: corr. Nichols.

424. 26. Episcopum] Cf. Ep. 388. 58 n.

uenisse. Tu ergo tecum delibera quid faciendum putes.' Homo, vbi hoc audit, veritus offensam Episcopi, syngrapham protinus scripsit deditque mihi, accepitque litteras tuas ad Episcopum; quas 30 festinato transmisit vna cum suis, quibus velut exigens gratias scripsit se curasse iam olim perlatam ad te pecuniam, nunc demum habere abs te litteras testes acceptae, et te misisse litteris Episcopi inclusam apocopen, quae tibi solutam declararet—(hoc ego dixeram quum flagitaret apocopen): proinde si dominationi videretur, iuberet 35 ei dissolui qua in gratiam eius tamdiu caruisset. Archipraesul vbi has litteras Maruffi legisset (nam ita euenit vt eas prius legeret quam tuas), postea tuis resignatis, vbi apocopen nullam repperit, despicit in solum atque ad pedes circumspicit, nuncubi excidisset aperienti. Vbi nullam inuenit, iubet testes esse qui aderant, nullam apocopen 40 fuisse inclusam epistolae; deinde lectis litteris tuis desiit apocopen desyderare, doctus adhuc desyderari pecuniam; quam e vestigio misit ad me, mandans vt quam celerrime quamque e tua re maxime curarem ad te perferendam.

Postridie rediit Maruffus insaniens. 'Heus,' inquit, 'More, errasti 45 pessime; nempe litteras ad Episcopum, quas mittere debueras, retinuisti, misisti vero quae maxime erant supprimendae.' 'Quid ais?' inquam; 'malefactum profecto. Vide quid est vnoculum mittere tabellarium; nam ille in dinoscendis litteris lapsus est, haud ego. Ea plane epistola tradita est tibi quam ille rectam dixit 50 ac certe scio credidit.' 'At cedo,' inquit, 'saltem nunc illam alteram quae mihi fidem apud Episcopum redintegret; quae iam siue tuo siue tabellionis errore prope interiit.' 'Atqui' inquam 'nimium cautus hac in re fui, quippe gnarus occultandam epistolam quae significabat deesse pecuniam, ratus esse quam retinueram, dum tuae 55 securitati studeo prospicere, in ignem miser inieci.' Ibi stomachari ille ac furere, ego solari hominem ac benigne polliceri totam hanc turbam me compositurum. Itaque significauit Episcopo Maruffum scripsisse iam olim ad te vti suo nomine reciperes, quum crederet id te facturum; te vero refugisse alienum aes, atque eo factum vt 60 ille receptam crederet, tu non accepisse scriberes. Quod si hoc quoque commentum meum tua reuincat epistola, iam dispiciendum est mihi aliud quippiam, ne meae apud dominum fidei iacturam faciam, dum alterius laboro resarcire. Caeterum Maruffi syngrapham ei restitui; nam pecuniam apud alium magis e re tua collocaui. 65 Recipies enim pro qualibet libra nostrate Flandricae pecuniae xxxs. iiiiid.; ille dabat viiid. in qualibet libra minus.

33, 34, 37, 39, 40. apocopen *MS.*: *corr. LB.* 33. declararet *scripsi*: *declarat MS.*
 38. excidissent *MS.*: *corr. LB.* 39. nullam *post vbi LB.*: *nullas MS.*
 50. ac *LB.*: *at MS.* 52. Atqui *correcti*: *atq; MS.*

Dominus Cardinalis letissima fronte et litteras tuas et libros quos ante misisti recepit; ac perquam benigne pollicetur, quæ spero præstiturum. Basileam tibi vndique arridere gaudeo certe tua causa, cui vbique adesse cupio quod impense placeat; verum non 70 adeo tamen vt te prorsus nobis intercipiat, qui si commodo sumus inferiores illis, amore mediufidius haudquaquam cedimus. Fasciculum illum litterarum perlegi hominum et doctorum et te qua dignus veneratione prosequentium; in quibus tamen nihil video noui. Neque enim ab his quicquam honoris in te profectum est 75 (quanquam plurimum), quod non vbique gentium, quibus vlla sit cura litterarum, fuerat exhibendum. Paceus neque rediit neque putatur adhuc rediturus; non dubito quin et intelligas illum a secretis esse Regi nostro. Cum Tunstallo post adeptum magistratum, quo scriniis præfectus est, versatum te et conuiuiam agitasse intelligo. 80 De versiculis nostris nihil scribo; tu vide quid statuas. De epistolio nostro ad Dorpium percipio scire quid sentias. Vale, charissime Erasme. Clomens meus quam potest maxime te salutatur, &c.

425. FROM WILLIAM WARHAM.

Deventer MS. 91, f. 143 v°.

Oxford.

B. f^o. d⁴: C². p. 231: F. p. 84: HN: Lond. ii. 8:

22 June (1516).

LB. 261 and App. 65.

[The manuscript text is more important and plainly nearer to the original than that of the printed editions; since it contains a considerable passage omitted by them, and also a month-date which is in obvious accord with the letters carried back by Meghen (Ep. 412 introd.).

Oxford is a small village in Kent, 3 ms. N. of Sevenoaks. Warham rebuilt the archbishop's palace there at great cost. Some portions of his work still remain.]

GVILIELMVS CANTVARIENSIS ARCHIEPISCOVVS ERASMO S.

ERASME doctissime, salutem. Quum non illaudati nominis aeternitatem per te sim consecutus, qua multi praeclari reges et imperatores carent et a memoria hominum penitus exciderunt, nisi quod tantum vix nominum eorum cathalogus, et id ieiune quidem, fiat; non video quid satis sit in hac mortali vita quod pro immortalitate reddam. 5

425. TIT. GVILIELMVS . . . ERASMO S. MS.: *idem fere H*: CHARISSIMO MEO ERASMO LONGE OMNIVM DOCTISSIMO B: EPISTOLA R. P. GVILIELMI ARCHIEPISCOPI CANTVAR. CHARISSIMO . . . DOCTISSIMO F. 1. Erasme . . . salutem om. H. 2. sim B: sum MS. 5. quid scripsi: quod MS.

424. 72. Fasciculum] Perhaps only Ep. 386 (cf. Ep. 412. 21), which was of a composite character.

77. Paceus] Pace was not allowed to return from his embassy (cf. Ep. 388. 94 n.) until the autumn of 1517.

80. scriniis] Tunstall was appointed

Master of the Rolls 12 May 1516; Brewer ii. 1882.

81. versiculis] Erasmus had evidently proposed to print More's *Epigrammata*; cf. Ep. 461. 20 seq.

epistolio] Cf. Ep. 388. 157 n.

83. Clemens] See Ep. 388. 173 n.